

Nepodpisani se pisama tiskaju po 5... Pripremljena se pisama tiskaju po 5...

Komni list ne dolazi na vrijeme, u... ako to javi odpravništvo u otvo...

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Blogom rastu male stvari, a sloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izslasi svakog četrtika na... arku. Dopisat se novčadiju ako... Kobiljegovani listovi se... Uredništvo i administracija nalaz...

Poziv na predplatu.

Koncem ovoga mjeseca iztice svim našim predplatnikom godišnja predplata, pa se radi toga...

Sve prijatelje hrvatske grana u Istri pozivlje, mo, da se okupe oko našeg lista, koj će i nadalje neodvisno i slobodno vršiti svoje dužnosti...

Naše mnogobrojne dužnike pozivljemo napose, da se već jednom odazovu tolikim i tolikim našim pozivom. Neka promisli sami, da li je častno i pošteno primati i čitati list, a neplaćati ga...

Podporom vriednih rodoljuba iz svih hrvatskih krajeva nastaviti ćemo i u budućnosti naš rad za prosvjetu i slobodu Hrvata, gdje god oni stanovaju. U to ime pomozite nam braćo, a pomoci će nam i Bog!

Predplata neka se šalje upravi našeg lista poštanskom naputnicom, jer je tako najjeftinije.

Predplata s poštarijom stoji za cijelu godinu za imućnije for. 5; za seljake for. 2; za pol godine polovica gorijih cijena. Za inozemstvo povrh toga poštarina. U Trstu, mjeseca decembra 1894.

Uprava „Naše Sloga“.

Istarsko vinarstvo.

Htjeli smo odavna obširnije progovoriti o poglavitomu prirodnu našu istarskanske zemlje, to jest o vinu, ili da bolje rečemo o načinu, kojim bi se od njega imala veća korist.

Treba za to, da ozbiljno promišljamo sada, kad se znade, da je pogodba s Italijom škodila i mnogo škodila našem vinu, ako ne upravo u našoj zemlji i u Trstu, a to bez dvojbe u drugih zemljah, kamo bi naše vino hodilo, da nije snižena uvozna carina ili dacija na talijanska vina.

Mi smo znali, da se s naše strane ozbiljno radi o promaknuću trgovine istarskih vina, ali nam je bila dužnost čekati, da vidimo, kako će se vlada u Beču ponasati prema toj brigi i nastojanju naših ljudi: hoće li podupreti njihove nazore, hoće li jih htjeti ukreptiti u dobroj namisli.

Sada, kad imamo dokaz barem od ministra za poljedjelstvo, da mu je ozbiljno stalo, da zapuštenoj Istri priskoči budu koško u pomoć, a imamo nade, da će i ministar trgovine učiniti svoju dužnost, sada mislimo, da je vrijeme, da obširnije i pisмено podučimo naš puk po Istri o tom, kako nekoi čuveniji rodoljubni misle i rade u tom preznamenitom pitanju gospodarstvenom.

Spomenimo najprije nešto obćenita: Koji pozna Istru, dobro znade, da se onako na veliko, sve vino što ga ona daje, može podijeliti nekako na četiri glavne vrste. Jedna su vrst bijela vina, koja se na splot mnogo nerazlikuju, i pravo pr pravljena daju izvrstnu kapljicu, koja se već sada prilično dobro prodaje, a kad bude načina, prodavati će se još mnogo i mnogo bolje.

bučijina vina, vrst tako plemenita, da će se bogatiji svijet otimati za njima, kad jim bude otvorena prava trgovina i kad budu pripravljena u većoj množini nego li su sada, gdje moraš tražiti bačvicu ovdje, a drugu ondje.

Treća vrst bila bi ona velika množina vina, što je znana pod imenom terana, i što ga je najviše po Istri; a četvta bila bi ona vina istočne strane Istre i otoka, koja, u koliko su bijela, spominju na malvasiju ili su joj bliži rod.

Da sami sebe upitamo: jesu li naša vina obredjena kakko treba? Jeli jim otvorena trgovina, kako bi se dolikovalo? morali bi po duši i na svoju žalost reći, da još nije ni jedno ni drugo.

Nije narod kriv tomu nepravomu stanju jer vidimo, da gdje ikoliko može, narod pazi, da uredi svoj veći ili manji prihoda, koliko bolje moguće. Krivo je to, da narod nije imao nikada prave nauke ni pomoći, da podigne vrednost glavnomu proizvodu svoje zemlje.

Istina je doduše, da su nam stariji ostavili nauku, da mlado vino valja nastojati kao prveskinju na porodu, ali zadržati ako se neima čim. Bile su pritisnute zle ljetine, narod je propao, mnogi se zadušili i pali u ruke nezasićih, krovci se razvrušili, posudje se porazsušilo, pogubilo, uništeno. Kako da sirota seljak u toj nevolji i pomisli na to, da bez dobre bačve, bez prilične, čiste i prostrane konobe, bez pomne brige oko masta i kasnije, nemože da bude pravoga vina. A čimse potreba na jesen sišlo je i još sila, da zamakneš po što po to svojoj robu prvomu, koji dodje. A strah od grada ili tuče i slabih vihara, čim je, da se je pobiralo i da se zalibože još pobira dosta nezreloga grozdja, navlastito na otocih, te se dobije nezrelo vino, koje već radi toga samog izvoka lahko se obrne.

A kako je tekak s trgovinom? Samo nekoi krajevi prilično dobro prodavaju svoja vina; to odlučuje mjestni ukus. Na primjer okolica Rieke prodaje u Rieku dosta povoljno bolje vrsti vina, ali čim bi se riečke krme napunile, oče prodaju i već te nitko nepita.

Tako i Trst uzima prilično mnogo terana. Ali i to nije stabno. Pije se mnogo piva (bire), u malo po malo i tudjih vina, pa kad su se i u Trstu krme napunile za svoju potrebu, nitko te više nepita za tvoj teran.

Do Martinje vino se računna za must i manju je uzvoina od njega u Trst. Zato do Martinje cijene idu dosta visoko, a poslie padu i sreća je ako se pridignu u prvo pramaljeće tamo pred Jurjevo.

Eto, nestalna je trgovina našega vina, pak ako ga je malo više Bog dao, nego li nuvavno, već neznaš kamo s njim, van da ga porineš po što po to.

A je li pravo, da je tako, kad se zna, da zemlja i kraljevstva, koja su pod našim cesarom i kraljem, svake godine popiju i deset puta više vina, nego li ga u Istri privedu. a to i takove zemlje, koje same svoja vina imaju malo ili posve ništa? Nije pravo ni za nas koristno! Polug toga moraju naši ljudi i uviditi, kako bi još više nevojde bilo, da Istru kojim nezrećom pada pod Italiju, pak da mora još plaćati daciju od svoga vina, koje bi prodavala u gornje zemlje naše države, rećimo u Kranjsku, Hrvatsku, Ugarsku i drugamo! Zato se mi otijelimo Talijanu i učimo narod, da bude svoj, da ostane Hrvat, slovinska krv, jer tako će očuvati svoj jezik i navađe, i burem ono malo kruha, što mu ga je još ostalo.

Ima dakle biti jedan razlog zašto naša vina neimaju onako dobre prodaje, kakko ju imaju druga, koja su izrasla na hladnijoj zemlji i koja su činjena od grozdja, što nije tako dobro kao naše.

Da, u istinu, jest razlog, i to ne samo jedan, nego jih je više. Predaieko bi nas vodilo, da ovdje

razlažemo sve te razloge, jer jih i tako nekoe svaki seljak lahko doseže svojim bistrim umom. Mi ćemo ovdje pripomenuti samo nekoe, a poglavita nam je briga, da podučimo narod, kako bi bolje, kako bi se odstranile zapreke i kako bi se utripi puti boljoj, stalnijoj trgovini istarskoga vina kojegod vrsti bilo.

Evo nekoe razloge, s kojih neide kako bi valjalo: 1. U nekoih okolihah bira se grozdje dok još nije zrelo.

Neki bi htjeli, da občina zabrani, da se nesmije trgati do toga i toga dana. Ali mi tvrdimo, da je to teško. Doistine dogodbi se, da udare jaki daždi ili se sasuje u zadnji čas nesreća, krapa, pak jao ti ga onim starestinam, koje bi bile zabranile pobirati prije.

Po našem sudu nije dakle druge, nego da se pripusti razboru kućnih gospodara, da urede početak biranja, kada jim se čini pravo, jer ni svaka jesen nije jednaka.

Mi bi rekli n. pr., ako je u pol septembra počelo lađžiti i ako su sve prilike pokazale, da je to prva jesenska južina, koja će se vidti kroz više dana, onda je pametnije odložiti, makar da je navada početi.

Mnogi bi rado još počekao do drugog čedna, ali nadju se dva tri, koji baš bez razloga počnu pobirati upravo prerano, a onda i ti. Za takove rećke ipak bi morulo biti zakona, da drugim nekvare računna.

Ali što bi svaki poljedjelac, vinogradar morao učiniti, jest to, da nezrelo grozdje odieli od zreloga, pače pojedijue nezrele jagode odzume, pak da tako ono, što je nauio za trgovinu, posve zrelo uzdrži. To je trud, ali neka svaki bude uvjeren, da bi takov trud bio dobro naplaćen, jer ono lošije vino porabi lahko za kućnu čeljad, a ono, što bi držao na prodaju, bilo bi mnogo bolje i stalnije, te bi i bolje prodan.

II. Mnogi naš mali vinogradar ni sada neima posev dobre posude, a skoro nijedan prave dobre pionicke (konobe).

Mnogi će reći: lakko je tobi to nabrajati, ali odkuda dobre posude, ako jih neimam čim kupiti, odkuda dobra pivnica, ako ni prave ložnice neimam. I prava je istina! A mi ćemo prikazati način, kako će se narod i u tom pomoći, ako bude hito i ako bude poslušao naše savjete i nauke.

III. Kad su Trst i Rieka i Pola napunili što jim trieba konobe kroz ljeto, i kad je koji vina iz Kranjske i Hrvatske kupio ono ništo malo, već nitko ne pita za naša vina.

Eto, drugi moji istarski vlnogradari, van da je najveđe zlo, i ako to prebjemo, još će se kakogod proživiti, ako li ne, biti će usopkano.

To je zlo tim veće, jer u onih gradovih, gdje se je njegda pilo samo domaće vino, kao u Trstu, malo po malo svijet se nauća i na druga vina, pak nepita svaki za naše, i tako se naše malo po malo zaboravlja. Drugi put, ako Bog dađe zdravlja, podučiti će vas „Naše Sloga“, kojim putem da u tom poslu udarimo rad koristit sadašnjega i budućnoga naroda, a dotle još čemo samo jedan težki udarne spomenuti, od kojega trpi trgovina istarskoga vina. Taj udarac jest:

IV. Patvoranje, mštura, fabrikacije, po kojih svakojakoga smradu ide u svijet pod imenom vina.

Čul ste od „Stage“ negdje o vaznu pred 2 godine, kako su se i vinnari dolnje Austrije na svojem sastanku zjili na to. Čul ste i nedavno, kako je neka pogana čeljad u Barkočajih blizu Trsta ciele fabrike vina bila podigla, pa ga prodavala blizu i daleko. Sam Bog je hito, da su oblasti napokon došle do spoznanja, da je toga ipak previše, i zabrinile su, koliko je

moguće, onu fabrikaciju. Odmah poslie ove zabrane skoćilo je pravo vino na višu cijenu. Zato se čuvajte te napusti i ako znate, da vam je ni blizu ni daleko takova fabrika, makar i manja, gonite nesreću od sebe, jer jedan od vas mogao bi cijeloj okolici vrata zatvoriti. A koji bi glas pukao od nas, koji vas branimo i zagovaramo, da nam danas sutra bude (kao može reći: eto, to i to selo si mi preporučilo, pak su mi poslali fabriku, mjesto vina od loze. Proklete mu bilo sjeme i koljeno, koj bi tako činio!

Istarski seljaci, slušajte našu rieć: Poštena roba, to je pravi i jedini zahtjev, ako ćete održati dobru trgovinu svojemu vinu. Sve drugo dođi će naukom i pripomoću jednog do drugoga. Za danas ovoliko, a drugi put dalje!

Interpelacija

zastupnika Klana i drugoga podnesena u sjednici carevinskoga vjeća od dne 28. p. mj. Bečke novine odne 26. t. m. j. doneose sliedeću brzogovnu viest iz Trsta od istoga dana:

Jučer prije podne bijahu odstranjene, pred nekoliko dana u naterijosti zgrade kotarskoga suda u Piranu postavljene dvojezične tabele nasljed brzogovnog naloga ovdajšnje političke oblasti, to iste zamjenjene sa stariju tabelami su jedino talijanskim napisom. Tu pr u odredbu po-dzravljive velikim veseljem. Kako javlja „Piccolo“ naložila je nadalje politička oblast, da se nesmije bez izrične zapoviedi poduzeti nikakvih promjena u sadašnjem stanju stvari. Taj uspjeh pripisuju nastojanju istarskih zastupnika, koji su u Beču izposlovali, da se nesmije nikako poostriiti naredbu o dvojezičn tabelah, kao što bijaše Corovinim evom klubu zajamčeno.

U drugom se ostavku spomenuto brzogova priobće, da je zastupnik Bartoli oprovrgao u „Piccolo“ obćenito razšireno mišljenje, kao da bi mu bila vlada izjavila koncem mjeseca oktobra, da će biti izvješeno dvojezičnih tabela u Piranu jedino kao prolazna mjera, te konstatira, da je vlada iz počeka već naglasjavala, da se mora štiti i auktoritet oblasti.

U nekoih pokrajinskih novinah izvješuje se puko o istom pitanju, da je dao po brzogovnom nalogu predsjednik prizivnoga suda u Trstu kotarski sudac Macolin odstraniti dvojezične tabele zamjeniv iste sa jednojezičnimi, te da je taj korak među stavenkim pučinstvom izazvao veliko ogorčenje. Javljia se tekođer, da se je nešto slična dogodilo i u Trzinu kako i u Piranu.

Jedna dalmatinska novina javlja dakle, da je tu odredbu pripisati izvanjskim, u predloženo slućaju posve neoprvadnim uplivom. Bilo kako mi drugo, toliko je stalno, da vriedi isto načelo o ravnopravnosti koji za nutarnje, toli za izvanjske službene tabele.

Vrio požiteljan bio bi stalno slućaj, koj bi morao uzdržanje rćda i mira izvanredno otegotiti, te sve državne spona razčliniti, kad bi htjela jedna vlada maziti se s njima, koji će izkazati kao uprijane glave, one pak, koji su uvijek vjerno i čvrsto uz austrijsku monarhiju i uz previšnju dinastiju stojali, sačinjavajuć na juga najčvršći bedem proti izvanjskim težnjam, od sebe odbijala, pokazujuć im tako očito, da je zapostavljenje plaća za njihovu vjernost.

Radi toga upravljajuć podpisani na njih. preozvišenosti g. ministra nutarnjih posala i g. ministra pravosuđja sliedeće upito:

1. Jeli istina, da bijahu dvojezične tabele u nutarnjosti zgrade kotarskih sudova u Piranu i Trzinu odstranjene, te jednojezičnimi zamjenjene? 2. Po čijem se je nalogu to dogodilo?

3. Kako se to slaže sa izjavom vlade, koju je ona dala talijanskom zastupniku Istre i koju je dr. Bartoli u „Piccolo“ potvrdio, da se ima ostati radi zaštite vladinog autoriteta kod one odredbe, koju je prizvao za Piran izdao?

4. Drži li visoka vlada, da neće tako očito strančarstvo za talijanski manjini, slavensko pučanstvo Istre, koje je ipak u pokrajini u velikoj većini, punim pravom uvrediti, te da se na taj način neće postignuti tih željeni mir, za kojim jednako teže svi pravi slavenski i talijanski rodoljubi Istre.

U Beču, dne 28. novembra 1894.

Klan, Vošjak, dr. Laginja, dr. Gregorev Spincič, Rudinsky, Alfred Coronini, Zacek, dr. Weidensperg, dr. Postal, dr. Klaič, Herk, Pfeiffer, Lamar, Pevce, Robič, Globočnik, Wenger, Pfeiffer, Karlo Maks grot Zedtwitz“.

Interpelacija

zastupnika dr. Gregorčiča i drugova upravljen na visoku c. k. vladu u sjednici carevinskoga vijeća od dne 7. t. mj.

Po članku XV. državnoga temeljnoga zakona od dne 21. decembra 1867. drž. zak. br. 142. imade u Austriji svaka zakonito priznata crkva pravo, da može skupno i javno izvršivati svoje obrede; s druge strane pako dužnost je c. k. vlade, da uzdržuje javni mir i red, te da odlučno odbije svaki pokus, idući za tim, da se isti ruši ili u pogibelj stavlja.

Očirem na to imao je prečastni biskupski ordinarijat u Trstu također od državne strane pravo, da priredi javno sveto poslanstvo u roku od 8. do 17. decembra t. g. za slovenske posjetiote crkve sv. Antuna u novom gradu, gdje bijahu održavane slovenske propovedi i pučka poslanstva od postanka one crkve.

Tomu se je uzprotivila uapeta narodno-talijanska stranka u Trstu, jer je imao služiti kod poslanstva materinski jezik obćinstva, koje polazi crkva. U sjednici tršćanskoga gradskoga zastupstva upitao je neki gradski zastupnik načelnika, da li je ovom poznata nakana biskupskoga ordinarijata, označiv tu nakani kao iznizavanje talijanske narodnosti i kao pogibelj za javni mir i red, te što kani poduzeti proti tomu.

Načelnik je potvrdio, da postoji u istuu takova nakana, priključiv se nazorom interpelanta, obzirom na poslanstvo, koje se imalo održavati, te izjaviv, da je kod c. k. namjestništva učinio potrebite korake, da se zabrani urečeno poslanstvo putem namjestništva.

Osim toga izjavio je načelnik, da je pripravan staviti na dnevni red jedne od budućih sjednica gradskoga zastupstva spomenicu na sv. Stolicu, u kojoj neka se navede „sva talijanska narodnost crkvi obćinstva, koje polazi crkva.“ podkripljene ovim slučajem, u kojem se sada razpravljaja, a da nije prisutni vladin zastupnik promašao umjestini, da prigovori bilo što proti tomu, što načelnik ustaje tako proti crkvenoj oblasti, koja neće, da dađe svoje stanovište u službu krivo shvaćenog narodnog načela, te da po istom uredi svoje postupanje.

Bilo je također slučajeva, da se je u tršćanskom gradskom zastupstvu, koje zaputa 149.000 katolika uz 8000 inovjereca, napadalo na katoličku crkvenu oblast takovim načinom, da se je to moralo smatrati kao vapjuzba krštenje toj oblasti dužne odanosti i poštivanja, a da se nije tomu oprla c. k. vlada, autoritetu koje bijaše vazda najboljim uporištem kršćansku vjera.

Orkvi neprijateljske izjave nisu pako ostale vazda ograničene na dvoranu gradskoga vijeća, već su se širile također po ulicah, dok se napokon razvise u „dijelnarije“, prigodom kojih bacase kamenje na prečastnoga biskupa kadno se je vozio u stolnu crkvu, te postavise petarč. Prve biskupsko stanovanje, a da nije c. k. vlada stvorila posljedice iz takovih događaja.

Obćinsko zastupstvo hoće valjda, da napose dokaže, da je Trst čisto talijanski grad, prema stanju u obćini po zadnjem popisu pučanstva, uz 100.039 domaćih i oko 20.000 inozemnih Talijana, također 7.725 Slovenaca, od kojih pripada njih 8564 gradu, 9332 predgradjom i 9829 tršćanskog okolici.

Otkada je u poslu službenih tabela u Istri pobijedio ulično obćinstvo vladino zastupstvo, slavedi tu pobjedu bučnim demonstacijama, kod čega se prednjčilo obćinsko zastupstvo, nalazi se isto — svjesto si svoje sile — u stanju lahke srazdrživosti, te samo mig u obćinskom zastupstvu, da je moguće, da bi se moglo

poremeliti javni mir i red, kako se je namignulo u sjednici od dne 27. nov., — ako se tomu c. k. vlada odmah neuprotivi, dostatno je, da nastupi doista pogibelj takvog poremecenja.

Usljed toga bijaše dužnost prisutnoga vladinoga komesara, da odmah razprši sličnu bojazan, te da pokaže na mač, kojega je Bog povjerio svjetskoj oblasti, da uzumogne uzdržati mir i red.

Mjesto toga, zadovoljila je c. k. vlada zahtjevom, postavljenu joj od načelnika, prijaviv biskupskomu ordinarijatu, da ne jamči za uzdržanje javnoga mira i reda u slučaju, kad bi se priredilo urečeno poslanstvo; te priporučiv ordinarijatu, neka bi se priredilo poslanstvo u kojem mjestu tršćanske okolice.

Radi toga morao je biskupski ordinarijat odredi urečeno poslanstvo, a načelnik se je požurio sa zahvalom c. k. namjestništvu na izkazanoj usluzi.

Zbog toga veliko veselje u Izraelu i njegovom novinstvu, koje je uzkliznulo: *E poi si dirà che gridar non serve.* Vikari i demonstranti opet pobjediše.

Oslanjajuće na to, stavljaju podpisni upit na c. k. vladu:

1. Jesu li poznate visokoj c. k. vladi zaprieke, koje se stavljaju od tamošnjega obćinskoga zastupstva i c. k. namjestništva prečastnomu tršćanskomu ordinarijatu kod izvršavanja njegovih biskupskih dužnosti?

2. Odobrava li ona izjavu c. k. namjestništva i c. k. položijskoga ravnateljstva, da u slučaju slovenskoga poslanstva u crkvi sv. Antuna u novom gradu u Trstu nebi bilo u stanju uzdržati mir i red?

3. Smatra li odnošaje normalnima u pokrajini, u kojoj izjavljuju najviše c. k. zemaljska oblast, da nemože vršiti svojih dužnosti?

4. Nedrži li, da trpi državni autoritet kod takovih odnošaja, te da valja tomu doskočiti radikalno?

5. Nećini li njoj se, da ne bi bilo već doba, da se postavi u odpor nemirnim življenju u Trstu, te da priušti tlačnomu katoličkomu pučanstvu, makar ono pripadalo slovenskoj narodnosti, zakonitu zaštitu kod njegovog skupnog javnog izvršavanja obreda?

U Beču, dne 7. decembra 1894.

Dr. Gregorčič, Alfred Coronini, Naberkoj, Kušar, dr. Ferjančič, Spincič, Biankini, Dapar, dr. Scheicher, dr. Bulat, Šupuk, dr. Wolan, dr. Klaič, Romanczuk, Teleszevski.

Franina i Jurina

Jur. Di si bil ove dni?

Fr. Baš va Kanfanare.

Jur. Ča si hodil, da te učinu za podoštn?

Fr. Ma jušto znto, ač stari neće več stati.

Jur. Dragi ti, naviruj temu, ter svako lito u sidnici duje ostavku, a to će reći igrati se s nikin, kako mačka s mišem.

Fr. Ma je vero još koja kasa komunška tako bogata, kako Kanfanarska?

Jur. Po čemu to sudiš?

Fr. Ač sekretariju plaćaju 500 for. za mito, a za orgule svirati 130 for., a u drugih misti, kad si veći komuni, samo 400 for. i za orgule 60 for.?

Jur. Ča je to onakemu g. podim.

Fr. Ter on dobiva na lit. morda priko 1200 for.

Jur. Kako toliko?

Fr. A lipo, za pisarije, pak je perit i zastupnik neke banke od asikuracijoni.

A ču mu malo lite suplike za soldate činiti doći doma iz službe, a oni svedjedo dođu doma kadu svršu svoja lita.

Jur. Ono vidliš je „Prijš dei kapona“, kada gre a kumišion po cili dan doma g. nije, a ljudi iz daleka ga čekaju.

Fr. Dakle ljudi za njega, a ne on za ljude. Govore, da se jo pohvali, da bi volil negovoriti nikako, nego naš žalik.

Jur. To je zahvalnost, da ga dobro de-

bellimo.

Fr. Ter siromah dosta skrbi za „Legn“, ku daje više posla nego sve drugo. Jur. Da bi bilo pravog gospodarstva mogli bi mu dati samo 400 for., a 60 for. za orgule, bi se prišaralo komunu 170 for., jer se vidi, da mora biti jako lahka služba, kad se s drugimi stvari bavi i vavok putuje do Kopra i Pale, i kamo ga je volja.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Na „Pelegriju“ u Voloskom sakupljeno kod bakalara for. 10.10. — Članovi obitelji Mivan i Justič, Opatiji, daruju for. 10. — Prof. Spincič šalje primljenih od g. Dinke Dunde u Imotskom, nješto vina na lies pok. Mihe Mataniča for. 5. — Gospođica Anka Tomičić za prodane slike izletnika na Učku for. 2. — Za prodani štedionik, darovan od gospoje Eme Brückner iz Lavova, dostavila gospoja Sofija ud. Šubec for. 5. — R. Katalinič Jeretov dostavlja (imenu u „Nar. Listu“) for. 34.70. — U župnom dvoranu u Mošćenich na Andrejnu sakupljeno for. 10.02. — U veselom društvu u gostioni kod Bernasa na večer 29. nov. sakupljeno for. 2. — Pop Ante Volarčić sakupio u župnom dvoranu u Kukuljanovcu na imendana veleč. dekana Nika Pohor for. 8. — Ženska podružnica u Kastvu dostavila višak zabave od 25. nov. for. 116.38. — Ista na račun članarine za 1894 for. 33.62. — U Opatiji, prigodom pročitavanja pjesme „Baštil“, spjevane po Emini, sakupljeno for. 1.50.

Dne 26. pr. mj. sakupio je veleč. g. Ivan Gabrielič u Gračišću prigodom pogreba njegovog pok. oca 21.50 for., koje nam je g. M. dostavio. — Prigodom imendana veleč. g. Andreja Pobera na Kukuljanovu sakupljeno je 8.10 for. — Ante Nedved sabrao je u učerini 6.50 for., koju svotu su sledeci gg. darovali: Ante Nedved 50 nč., Ante Stulle, G. Drobnik, I. B. Završje, I. D. Završje, Ante Medovič i Josip Knaps po 1 for. — Dne 11. p. mj. sabrao je u Šajinih kod prijateljskog sastanka u svojoj kući Božo Količ Mihin od sledeci: Marija Dočkal 2 kr., Božo Količ Mihin, I. Količ Juvesa i Jak. Blaresino po 1 krunu, Pave Glavaš Pin 30 fl., Jure Količ i Miho Količ po 40 fl., Lucija Kufčić, Fume Količ, Angio Količ Božin, Marija Količ Božina, Josip Pelkica Ivin i Fume Pansinka po 20 fl., Fume Količ Božina, Anton Količ Božin po 10 fl. Jos. Vrblca 2 kruna.

G. Martin Ribarič podario 1 krunu. — Gosp. Dinko Tomičić „Cekin“ posjednik u Zdrzenju pripisalo nam 6 for. 73 nčv., koje je sabrao sa g. župe-upraviteljem u veselom društvu na piru svoje nećakinja. Živili!

Župnikom stolne crkve sv. Justa u Trstu bijaše imenovan preč. gosp. Petar Martelan, kanonik i član stolnoga kapetola u Trstu.

Crkvene viesti. Mladomisnik g. Valentin Klanar imenovan je dub. pomoćnikom u Mošćenich; g. Anto Pelcin ido iz Tomaja za kapelana u Klanec; dosadašnji kapelan u Lovki g. Andrija Mariničć stupio je u stanja mira, te ido na njegovo mjesto g. Josip Stržinar iz Klanca.

Našim čitateljim. Radi predajočih božićnih blagdana izadi će buduću broj našega lista podvostručiti. t. j. u 8 stranica, a onaj broj, koji bi imao izadi u božićnom obćinu, izostati će.

Tako će dobiti većina naših čitatelja uprav za blagdana dostatno pučana i zabavnih štiva, da si i tim oslade sv. božićno blagdana.

Sravljajuć do dne znanja svima našim čitateljim, upozoravamo gg. dopisnika, da se požure, ako žele, da štogod njihova, bilo pučnoga ili zabavnoga u buduću broj izvršimo.

Deputacija kod kralja. Dne 10. t. mj. primilo je Njag. Većinstvo zran Josip I. u audienciji deputaciju iz Dalmacije, sastojajuć iz odaslanika trgovačkih komora, zastupnika zemaljskih i državnih, načelnika itd., koju je predvođio zastupnik dr. Miho Klaič i koja je izradila svom brajla spomenicu, priključenu mjeseca julija t. g. na gospodarskom sastanku u Splitu. U toj aponenci navedeni su svi jadi i nevolje, koje biju Dalmaciju u gospodarstvenom pogledu.

Novi zastupnik na zemljskom saboru Dalmacije. Nakon smrti nezaboravnog Štepana Buziča, dženog hrvatskog pjesnika, ostalo je izpražnjeno zastupničko mjesto u dalmatinskom saboru za izborni kotar Brač, Hvar i Vis. Dne 27. pr. mj. obavio se za to mjesto naknadni izbor.

Stranka prava u Dalmaciji, kojoj pripada i većina birača onog izbornog kotara, postavila je kandidata svog odličnog člana g. dra. Roka Mišićića, ljčelnika u Dubrovniku. Kandidat stranke prava pobjedi sjajno uzrok rovarenju vladinova i nekolicin narodnjaka. Čestitamo srdačno stranki na uspjeh i g. zastupnika na izboru!

Viesti iz porečke biskuplje. Voleč. g. Emanjilo Pahovič, župnik u Karoihi, promaknut je na šest izpitatoča župničkih izpita (examin. pronay.) Čestitamo!

Primljen je u ovu biskupiju klarik Carlo Clementi iz biskuplje Trentinske. Ovih dana bitiče mu podložni viši svećenički rodovi. Što će se, naša biskupija trpi valjda nekudiu na talijanskih svećeničkih? Prima se ih iz Boča, a čak i iz Italije. A kako stojimo sa hrvatskim svećentvom, to je pak drugo pitanje!

Sindacul d'Italia (Načelnolci Italije). Tako će se zvati knjige, koju će u godini 1895. izdati jedna rimska tiskara i u kojoj će biti slika i životopis svih načelnika u Italiji. U programu so veli: „Le biografie coi ritratti si pubblicheranno senza avergola infelicità, osservando solo il diritto di precedenza, e per tutte le Regioni d'Italia geograficamente considerata, nessuna esclusa.“ (životopisi su slikami tiskati će se bez alfabetskog reda, držeć so samo praečnosti, i za svo krajioje Italije u geografskom amisu, bez ikakve iznimke).

To bez ikakvo iznimke jesu Istria, Trst, Trent i valjda Dalmacija. Eto našim talijanekim nadolnikom priliko, da se ovjekovode. (Oni su već svi primili poziv, da pošaju liku i životopis).

Šta će na to kazati prosvj. prof. Fr. Coronini, da nas već smatraju dielom Italije?

Hrvatska obćina „Zora“ u Opatiji držat će glavnu godišnju sjednicu na 16. t. mj. u 4 sata poslje podne, što se daje ovim do znanja gg. članovim.

Prosvjed. Pazišnici talijanski i krajolji uvredili u svoju listu kandidata za obć. zastupstva i našeg čestitog obćinara i posjednika g. Josipa Marčana, a da ga za za to ni pitali nisu. Takovo postupanje spomenute družbe mi neznamo drugačje okretiti, nego li prevorom ili alieparijom. Njira se htjelo imena g. Marčana, da tako pošaju neslogu našim i da tim zažadobiju kakav naš glas za talijansko-šarinjačko kandidato. Ali ta alieparija njim neće pomoći, jer su naši na vrijeme spoznali prevaru, a g. Marčan javio nam je brozjavno, da prosvjeduje odlučno proti nepoštenom postupanju pazišnikih talijanaša i šarinjača, dakle njegovih i narodnih protivnika. Upozorjujmo naše dčone birače na Pazišnici na ovu i na sve druge mogućo prevare, aolimo ih, da se u svakom iole važnijem izbornom puču strogo drže podukre i naputaka naših pravaka i v. d. telja.

Oprost od čestitanja. Po starom običaju pozivljemo eto i sada pred božićnimi blagdani i u oči nove godine naše ježdonišljenike i prijatelje, da se, bilo u obitelji bilo u društvu, sjeste naših dobrotvornih društva, napose naše plemenite „Bratovšćine“.

Ustrojenjem družbe sv. Cirila i Metoda za Istru potisnuta je naša sirotica „Bratovšćina“ u zakutak jer se iste već raskli sjedaju. To se dađe pomešto i opravdati, jer su našim rodoljubom oživotvorenjem novog društva, nemanje važnog od „Bratovšćine“, narasle nove dužnosti i novi terati, a pošto sa većinom jedne te iste osobe kojim valja se i novčano žrtvovati za nječit narodna stva, ne može se od svakoga zahtijevati, da daje ujedno desnom i lievom u dobrotvorne svrhe.

Na ipak se sada prigodom blagdana i nove godine može i mora učiniti iznimku i to tako, da se dađe desnicom ono onomu, što smo mi kao rodoljubi dužni pružiti, a lievicom našoj „Bratovšćini“ samo ono, što bismo inače izdali u suvišnu ili nepotrebitu stvar, kao što je n. pr. za čestitanju k blagdanom i k novoj godini za papir, marke i stolnu i drugih sličnih malenkosti.

Milnom svoticom odkupiti ćemo se od zastarjelog običaja i riešiti svakejakih nepriklia ili možda čak i neugodnosti.

Učiniti ćemo dakle sa neznanim darom dobro i plemenito djelo u uz to se riešavamo suvišna posla i drugog troška, koji kod mnogih iznaša prilučnu svotu. Mjesto čestitanja dakle doprinesimo svaki po svojih silah daruk za našu dčenu „Bratovšćinu“, te ćemo tim najtuloje dokazati, da ne možemo nego iskreno čestitati k sv. božićnim blagdanom i k novoj godini svim našim privatnim i narodnim prijateljim.

Mjesto čestitanja podariše za „Bratovšćinu“ gg. Ernesta i Mirko Jelčić u

Kastvu for. 2 (izručeno blagajniku); g. urednik Mandić u Trstu for. 2.

Iz Lovakih, kod Pazina, piše nam prijatelj 12. t. mj. koliko sliedi:

Oti kada postoji ovdje željeznička stanica, podaljšati nas po gustama gospoda, gospodić, znatljivo itd. iz Pazina, da se ovdje napiju izravnog vina, pa vraćaju se natrag većim dijelom natrušeni, uz pratnju vjorne jim novakke motučadi i dječurlije, bućuce i urlićuce poput divlje zvijeri, napadajući i zlostavljajući na stanici, osobito željezničke osoblje a ne miruju ni putem, izazivajući mirne i poštene ljude. To se je dogodilo više puta na stanici Novaki, što je bilo u svoje vrijeme već javljeno i o čemu će se po svoj prilici još više pisati. Tako se je događalo prije obćinskih izbora, ali odkasu za pazinska gospoda saznala, da su obćinski izričito izaspisali, napeli su sve svoje sile, dolazec svaki dan u Novake, pozivajući na sastanke i dogovore svoje vjorne pristalice, a zatim i druge, u ostalom do sada vjerna i poštene sinove majke hrvatske (koji će također i unapriod ostati vjerni, ako ih baš obzir ljudski nezahtjepe), plaćajući im žerila i pića bez mjere, crnci sve, što diše hrvatskim duhom, otključuju se sa obćinim mstrukim govornicijama, među kojima zastupuje prvo mjesto ona poznate već talijanske podprapne Frana Flegara iz Novaki. Osobito dne 7. i 8. t. mj. klatila se gospoda iz Pazina po Novakih u društvu dakako Frana Flegara ngovarajući i zaključujući ljude, da glasuju sa gospodom u čvrstoj radi, da ih jedino podobna Novakina moć i hoće od propasti spasiti.

Znajući već od prije ta gospoda, da je nekogim odavle žerilo i piće Bog, htjedoše svoje prijatelje u kreni E. Ortisa pogostiti sa kobasicama, što se po naloga iste gospode i dogodi. U tran oka kobasice bijahu pečene i postavljene na mizu pred skupljenju gladišad, gdje se jelo, dok netko od pozvanih upozorilo gospodu iz Pazina (čudno!) da je petak i post (bilo je to u petak i to u petak trostrukog održanja mrzne hrane). Citajte, pa promislite, kakvi su vam to ljudi, koji vam se nudjaju za poglavare — ljudi bezvjerci. Gospoda, na opomenu nekog starca, videći, da su pogriješili, naručiše odmah veliku večeru bakalar. Podiše raznovrsnih smotaka, koliko je tko htio. Tako se jelo bakalar i žderalo kobasice.

Pak da neće to reći loviti i varati ljude! Samo žerila i pića, pa mi smo vaši — na zapovjed gospodi!

Sramotno i žalostno je za čašu i komad kobasice prodati sebe, svoj slobodni glas, svoje pravo, koje nam daje Bog i zakon; sramotno za svakoga, ali najsramojnije bit će za Novakane, koji su prilično i u obće dobro stojeći kmetovi, pošto ima malo koja obćina razumeno računajući, koja toliko primi za vino, koliko Novaki. Na tolikom novcu komu da se zahvale Novakani? Možda gospodi iz Pazina? — Nipošto, nego jedino i isključivo poslje Boga braći Hrvatima i Slovencem, koje gospoda grde i mrze. Istina je, da dosadajne zastupstvo nije svakom pojedincu toliko pomoglo, da bi on mogao svaki dan kuhati kopune, a to ipak izposlovala je mnogo korisnog i obćenitog dobra, što se od pryašnjih uprava nemoze podništo kazati.

Toga radi birajte u novo zastupstvo ljude pobožne i poštene, a ne one, koji vam nudjaju kobasice u petak adventa i to u svrhu, da im se prodate. *Novčan.*

K obćinskim izborom u Pazinu. G. silo trčau-kh žid va d-n-a-a-u u broj u uterka dopi, a Pazina, u kojemu pripovjedi namis krievno-ocom, da se je u nedjelju skupilo u Camusovoj dvorani do 600 osoba, koje je tako pozva' talijanski izborni odbor. Sastanku predsjedno je po zaati naš prijatelj, odvjetnik A. Mraoh, koji je u svojem „priestolnom“ govoru navale na obćinaku upr-uu, koja da je najgora što možu biti. Nje postodio n. „najliht“ agitatora ni našeg svećenstva jer mu jedni i drugi muto sladko ono i križaju njegova kizmatu računim. Gospodin Adam je zaboravio na onog, koji je bio doveo obćinu Pazin do ruba pr-pacti i koji j najviše pruzročio, da se je vjornitvo izselilo iz Pazina, a gimnazija prejavjela u Palu. A da, to su pruzročila talijanska zastupstva, pak sada valja brati na Hrvatsk križnju, što u odzatu obćin onako bogata vriela prihoda. Međutim b-jaše u naše u listu nepobitni podatei dokazane, da je hrvatsko zastupstvo kud i kamo boljo upravljalo na obćinskim imetkom nego li su to talijanske uprave činile još za onih sretnih dana, kad je pricula u obćinaku blagajnu odnesud.

Osim g. Adama govorili su na tom sastanku i tri sljortinca po imenu: Flegar, Dobriša i Mohorić. kojim se je, da-

kako, silno pljeskalo. Kako i nobi, ta oni su spasiili dobro ime i glas svojih talijanskih djedova!

Isti dopisnik ključovo gadno gospodina župnika Gojtana i duh. pomoćnika pićan-alkoga, da su u erkvi sa prodikacione ec-ljnom, da izjavili, da je sa, ota nažložio Istran-akom, da glasuju za hrvatske predloženo.

Sada pitamo svakog, koji imade nepomoćno moždano, bili se moralo radi tako slabomnog i bedastog đovjaka, koji li mogao povjerovati samo na đasak ovakovim ludorijam onog luđepikara trčanečkog đifutakog lista? Pa ipak do ta visot kolati iz jednog do drugog lista, to do ju kano got- v čim uzeti bađiti židovaki listovi i irovačaki susjedne kraljevine. I tako se varkom i lađu sliopi talijanske obćinstvo kod nas i vani na štetu tudjeg postojnj i dobra glasa.

Nikolina večer našega vriednoga „Sokola“ nadzirila je brojem pučanstva, bogatim programom i krasnom izvedbom sve dosadašnjeg silno zabava toga društva, na čemu iskreno čestitam sl. odboru, koji nije štedito truda ni novca, a da svoje članove, prijatelje i štovatelje u svakomu obziru zadovolji.

Novo interpelacije u carevinskom vieću. U sjednici carevinskoga vieća od dne 9. t. mj. interpelirao je zastupnik dr. Laginja sa drugovi ministru pravosuđa u poslu dvojice slovenskih obrtnika grada Trsta, dvojice sudjelovali kod jedne demonstracije prošloga mjeseca, pak se jih još uvijek drži u zatvoru, premda se je sve druge demonstrante Slovence i Talijane odmah na slobodu pustilo. I tu interpelaciju do-nietti čemo čim prije u cijelosti.

Dne 10. t. mj. interpelirao je talijanski zastupnik Istre dr. Bartoli istoga ministra, da li je istina, da se ima birati među porotnike samo one osobe u Istri, koje poznavaju oba zemaljska jezika t. j. hrvatski i slovenski i talijanski, te ako je to istinu, kako opravdava činjenicu, da će od sada biti isključene sve one osobe talijanske narodnosti, koje, prema su inače sposobue za vršiti čast porotnika, nepoznaju drugoga zemaljskoga jezika. Tu interpelaciju osnovao je g. Bartoli na krivom članku porečkog lista, koji se u posljednjem broju na prvom mjestu s tim pitanjem bavi.

Ministar pravosuđa upozorio je naime predsjednika prizivnog suda u Trstu na §. 9. zakona od 23. maja 1873. po kojem imaju biti sastavljene listine porotnika tako, da se po mogućnosti biraju one osobe, koje poznaju oba zemaljska jezika t. j. hrvatski i talijanski. Kad nebi pako bilo moguće sastaviti potrebit broj porotnika od takovih osoba, da se nema isključiti od porotničke časti ni onih osoba, koje poznaju samo hrvatski ili samo talijanski jezik.

Kako je poznato, do sada bijahu izključene sve one osobe, koje nisu znale talijanski. Sada dakle, pošto se daje nam Hrvatima i Slovencem ono, što nas po zakonu ide i što Talijani od postanka porote uživaju, diža se liberalni (!?) Talijani proti ministru i proti zakonu. Dok se je nas posve od porote isključivalo, to bijaše njim pravo i u redu, ali da bismo mogli i mi uživati ono, što oni odavna uživaju, to njim ne ide nikako u njihovu liberalnu glavu!

Znatilježni smo u ostalom, što će ministar odgovoriti na ovu koli smjesnu toli beztemeljnu interpelaciju.

Izbori u Pazinu. Čim bliže dnevom urećenim za izbore, tim življa djelatnost na sve strane. Dobri naš narod izkušavan je od svojih protivnika na svaki način. U jednu poreznu obćinu šire po domaćih izrođih viest, da obćina ili župan poručuje, neke ljudi ne dolaze, jer da će sve složno poći, pa da nije treba, da ljudi zapuste svoj posao. Druglje bace viest, da je sudnja obćinsko zastupstvo povisilo namete. U trećem opet mjestu trube, da se hoće dat pak pod Hrvatsku, gdje da će plaćati porez na ženu, djeću, kokašči itd. Naravski, da je sve pruracuna — kamo će se koju viest razvijati, ali na „lost njihovu a utjehu dobromislićih, najde se svuda ljudi, koji otkriju puku golotinju takovih laži, te ga upute, što se za njima krije. Dahi su se protivnici i na pohode u nekoja mjestu, ali njih svuda loša greća prati. U Gračšću nitko niti blizu tim hodakom. U Pićanšćini nudili srijomalu kmetu i po dva forinta za glas, ali ovaj sa prezimom odšlo je Jadin novac. U Kašćergu i Za-nasku zvali ljude na pijaču, ali njim od-vratili, da tko vina ima doma, piće toga, a tko ne, taj idje radje na brentu vode, nego stupit među prodance. Najgore reć bi prošli su holkari u Trvižu, gdje i djeća uvredjena pohodom nepoznanli gostova voljnih trgovati sa njihovim poštenim glasom, su njim zablatica kočuju.

Za nedjelju 9. tek. mj. pozvali su ti nazovi talijani pazinski javni sastanak u Camusovoj dvorani. Znajuć, da sa svojim talijanstvom nebi dobro prošili u ovoj obćini, napučenoj skoro izključivo sa Hrvatima, nisu ga ni gdje iztakli, nego dapače izjavili u proglasu, da sazivaju u sastanak sve izbornike bez razlike narodnosti. Koliko iskrenosti je pak bilo u tomu, dokazali su timo, što su one prisutne izbornike, za koje su znali, da su osvjedoteli Hrvati, te da talijanska šarlatanerija nemože uprivati na njihovo osvjedotčenje, izazivali sa naziv „špia“ itd. Plodovi su to talijanske uglednosti! Prisutno je bilo oko 200 ljudi, većina takovih, koji nisu izbornici. Dok talijanske novine na sav glas krakću na učitelje i činovnike, koji se u nedužnih Stenjah pridruže kojemu Hrvatima, mi nećemo niti spominjati one učitelje, koji su prisustvovali ovom sastanku, u kojem se poglavito išlo za pogubnim kvarenjem mase pučanstva podlim sredstvom — pijačom. Tu se naime pilo po vojli, a da nitko nije pitao račun. Mnogim se to sgrstilo, drugi su upotrebili sgodu, te spravili vino u želudac, a čaše i staklenke u žep. Prvi je govorio odvjetnik dr. Adam Mraoh talijanski, za njim se digli Komuš (sada Comisso) i Perčić (sada Perčić), ali i oni reku „neku besedu po našem jeziku“. Tako baram i tom sgodom priznaše ti tobožnji talijanski, da je hrvatski njihov domaci i ove zemlje jezik. I doisto, djedovi prvog govornika dosellili se amo iz Kranjske, drugog govornika iz nekog pićanskog sela, a treći govornik je sam došao iz Boljanšćine. Uzprkos tomu glavena nota njihovog govora bila je naparena proti „čovešt“, koji hoće, da se nametne za načelnika.

Nadalje izticali su, da su njihovi ljudi učinili mnogo dobra za obćinu, ali na žalost nisu znali nabrojiti niti jednoga, jer njihovi ljudi su u istinu znali trpati u svojoj džepovi i širiti se na kmetakom, ali skribiti se za blagostanje i poduku kmeta niti mrve. Nek napomena jednu školu, koju bi oni bili dali kmetovom. Toga su se dobro čuvali, jer znaju, da kada kmet otvori oči, je došao kraj njihovom bogatstvu i gospodstvu.

Ali daleko bi zašti kad bi htjeli pobijati sve njihove laži, dočim je naša želja samo izvjestiti o toku stvari.

Govornik Perčić je jako nesretno prošao, jer su ga i njegovi prijatelji izžviždali. Od poklika čulo se izpremešano „živio“ i „evviva“.

Uzprkos mikanju dr. Adama nije se htjelo prijaviti drugih govornika, te se odmah prešlo na glavni čin — na pijaču u polutanom dvorani. Pod večer vidilo se nekoliko pijunih udi se svomu domu. Među nekojimi došlo i do ozbiljne tučnje, te je neki zadobio i težku ozledu.

Istodobno kad u Camusovoj dvorani, bio je izborni sastanak i u pazinskom polju u Guštinih. Nije ga se sazvalo niti oglasom niti proglasom, pa uzprkos tomu naušlo se na okupu do 400 izbornika. Naravski sgrade za toliko ljudstvo nije bilo, te se kakva stožina strpala pod krov, a ostali su izvana stušali. Čovjeku je od veselja srce raslo, videć slogu onog dobrog puka i veselje, kojim se pripravila za izbore. Razpravljalo se o tomu, kako nam se je vladati, da u težkoj ovoj kušnji predobije istina nad lažju, iskrenost nad himbom. Iza toga se svaki mirno i triezno udaljio, veseo ipak, što je našno dosta braće spremne zajedno se boriti za naš mili hrvatski jezik i za prava našega mnotvornog puka.

Proglas, što ne ga „Naša Sloga“ za ove izbore izdala, bio je u autobu i nedjeljni razgrabljen i željno čitan.

Protivnici se prije na sve strane tužili, da se još ne razpisuju izbori u Pazinu, pa radi toga zahtjevali, da se razpusti zastupstvo. Sada, kada su razpisali, opet na sve grlo viču da je odveć naglo, pa njim opet nije pravo. Vidi se, željno odveć razmazana, kojoj nikad nije pravo.

Ovaj čis započeo izbiri. Naši stajpu hrpimice na biralište. L...n g udn postavise se stupovi šarenjaka, da vrebaju i ngovaraju, ali kmeti za njih mare i ne mare. Kiselo lice gospode nam kaže, da njim posli lože uspjavanja. Nije mltvo pošto je bilo.

Pred obćinskom sgradom sa bila već u sedam sat dvojica korceša ili agitatora. Motali su i navjullj jednog kmeta na sto načina, a kmet gleda u zemlju, smije se pod bikom, — štiti i misli svoj. Napokon ode ne rekav njim ni „Bog!“

Ovakva se igra nastavlja sve do podne. Sva se gospoda našla pred sgradom. Sastajuju se sad na jednom, sad na drugom uglu, viećaju, leta amo tamo, ali sve bez koristi. Što je naše ne da se ni nstrašiti, niti podkupiti, a što se je svojom bramo-

tom već prodalo, to ide i onako samo kako zaklamo u mesnicu.

Iza podne došlo je uz gospodu i pazinska fakinaže, sve sa verginjijom u zubih. Oni najgori ne mogu već ni stajati ni gledati od obilnog pica. Stali se rugati kmetovom i jednom svećeniku. Da nije ovaj mirio puk, bilo bi došlo do kresava.

Nekoji izbornici biti su prisiljeni pismeno moliti kotarskog poglavaru, neka duđe uzdrži red. To je pomoglo, pa su i gospoda i fakura očistili trg.

Međutim u dvorani izbor teče mirno. Glas pada za glasom, neki pridušeni, a neki živ polag toga, jeli tko glasuje uvjerenjem ili pod silu. Ovih je malen broj, svega 55. To su glasovi šarenjački. Nasuprot naših je 237; drugi dan glasovalo je naših 207 a protivnih 65.

Protivnici imaju svoju komisiju u dvorani. Prigovaraju svacemu. Izborna je komisija bila velikodušna, te bi često i uvazila te prigovore. Ali sve za ludu! Izgledi su slabi za njih pa nije ni kuraže!

Iz Punta (otok Krk) pišu nam 8. t. mj. Iz ovog mjesta primane tako redko dopise, da moraju drugi misliti, da ta nema rodoljuba, koji bi napisao dva redka. Ako i što dobjete, to je netočno ili nepodpuno. Tako Vaš dopisnik od julija, pišući o mladoj misli p. Jea Marušića, zaboravio je napomenuti drugu mladu mislu p. Antuna Bonifčića, koja bijaše samo tjeđan prije. Ipak je i on glagoljši i murljiv svećenik. Sada Vam mogu javiti, da smo imali ovih dana u posjetu po prvi put našeg presvj. gosp. biskupa. Dne 1. t. mj. oko 2 i pol po podne pobožni puk ostavio svoj posao i dočekao svog pastira u silnom broju zajedno sa svećenstvom i č. Otci iz Košnjama, to obćinskim zastupstvom. Osobito bijaše liopo vidjeti školsku mladež s lovorovimi kitami u ruci, a urešenimi raznimi vrpčami i predčovjenu učiteljskim osobljem. Tad se pošlo u rudu u obćinu, pa u obćinu na groblje, gdje se obavilo mrtvačko odriešenje i pomolismo se za mrtno a zatim opet nazad u crkvu. Tu se presvjelti zahvali puku na dočeku, a za tim pregledu crkve i rizičnu, te puk se razišao. Ni tad ni drugi dan, 2. t. mj. ne mogli svi u crkvu, jer je pretijesna. To i spomenu presvj. g. biskup prije sv. krizme, a do suza gauu tolikih, kad je naglasio radnost ovog pučanstva i bić božji, koji nas sada bija, t. j. floksoru, koja je već uništala dobar dio vinograda. Već te sama vanjšina biskupova osvaja, kamo pak kad ga čuješ govoriti. Govoraše dosta turo, a nam se to činilo kao jedan lip, te bismo ga bili ure i ure poslušali. Iztaknu isti gospodiu dužnosti svećenstva prama puku i puka prama ovomu, za tim svrhu svoga poslanstva, ponovno se zahvali na liepom dočeku i preporuču u molitve. Po tom iza kratkog izpitivanja vršila se je sv. potvrda do 70 djece.

Dosta se je tih dana vjernika izpovjedio i pričestilo za sv. odpust, koj je ovlašten biskup dati, kad prvi put pohodi plovanije.

Ne treba da spominjemo, da bijaše tom sgolom stavoluka, pucanja iz mizara itd. iz Krka stigla su tog dana gg. dr. Vrešić i drd. Antončić. Za tim služilo je, kako se čuje, u župnom dvoru sjajan objed. Popodne pratili smo presvj. pastira u crkvu, gdje smo izmolili obćinu krunicu i litanje. Kad se to svršilo oko 4 ure i pol, oprostito se od nas presvj. g. biskup sa svojom pratnjom, blagoslivljajuć rukom i mašom na pozdrav, dočim je puk klicao „što ga grlo nosilo: Živio presvj. gosp. biskup!“ sve dokle je košije nestalo. A mi, na koncu dodajemo: Srećno nam dohaci mnogo puta mili pastira!

Sastanak kluba stranka prava. Dne 6. i 6. t. mj. sastao se članovi kluba stranke prava te izvanjski povjerenici stranke na dogovore u Zagrebu. Iz Dalmacije bijahu prisutni gg. dr. Trumbić i Sabić a iz Buča pohriše na sastanak narodni zastupnici gg. Biankini, Dajpar i dr. Laginja. Sastanku je predsjedao g. burmu Rukavina. Razpravljalo se kroz dva dana, te bijaše postignuto sporazumjevanje i svih glavatih točkah. Obzirom na pos adnje dogodilje u stranki prava bijaše stvoren sljedeći zaključak:

„Usljed člankuh, što ih je dr. Andre Bakarčić objelodanilo u listu „Il Pensiero Slavo“, kao i onih, što jih je g. E. Barčić objelodanilo u istom listu, prestala su ova dvojica biti članovi stranke prava, te stranka s njimi prekida svaku savez.“

Izastalici hrvatskih zastupnikah na carevinskom vieću prešli su po dr. Matku Laginju sljedeću izjavu:

„Mi potpisani članovi stranke prava, zastupnici naroda na carevinskom vieću u Beču, Zaleč, što ne možemo svi licem biti na sastanku kluba iste stranke, sa-

zvanom u Zagrebu na dan 5. i 6. decembra 1894. izjavljujemo ovo:

I. Vodja stranke prava za nas jest i biti će, dokle ga Bog uzdrži u životu, jedino dr. Antun Starčević.

II. Zahvalno priznajemo dru. Josipu Franku njegovo javno djelovanje, odkad je u stranci prava.

III. Samo činjenica, da se je to djelovanje dra. Franka očitovalo jače, nego li je ono drugih članova stranke prava u životu, zavela je po našem sudu nekoje ljude na misao, da se je gosp. dr. Josip Frank nametnuo stranci za vodju i da je to pogubno.

IV. Onim, koji najnoviju razmiricu razumješe samo s te strane, nije teško povratiti se u stranku, jer dr. Josip Frank, kao svaki drugi, kad bi i bio vodjom stranke, ne bi mogao dobiti njezine članove za druga načela, a prodati mogao bi samo svoje i one slabije, koji misle, da stranka, kakova je naša, može propasti, ako jedar njezin član, bio i najupliviiji, sudje s pravoga puta. A kad bi se to dogodilo, dr. Frank ni tko drugi takov, ne samo ne bi bio više vodjom, već bi naša prava briga bila, da ne bude ni članom stranke prava.

V. Ali nekoji ljudi, koje smo držali pristupaui stranke, prigodom prosudjivanja najnovije njezine djelatnosti, te baš obzirno na neka temeljna načela, nazvali su dra. Antuna Starčevića „zlotvorom naroda“. Tim ljudem i onim, koji im povladaju, nema mjesta u stranci prava, koje znamenitosti i moralna jakost od mnogo godina uzko je spujena sa čistim i pravim, najprijemom samozatajom i nekakvim rodojupljenjem dra. A. Starčevića, Beč, 3. prosinca 1894

Dr. Laginja, Dapar, Biankini, Perić, Spincić.

Klub stranke prava primio je ovu izjavu radostno do znanja i zaključio, da se obijednani.

Iz Poroča nam pišu: Javljamo Vam g. uredniče, da se je do sada ovdje mjeseca veće. g. Sime Semelič, župe-upravitelj iz Premanture kod Ptua, podloživši se župniškom ispitu, te bijaše aprobiran na šest godina. Ovaj put nismo ga vidili savjesti krepkoga zdravlja, pa mu želimo, da ga Bog živi! Bio je letos sam namotao na župniških ispitih, a čujemo s druge strane, da više njih mori na ispite, jerbo da jim svejedno nekuriše. Doista žalostan! Prosva se ovdje glas, da će veće. g. Luka Krac sadašnji župe-upravitelj u Barbanu, biti imenovan stalnim župnikom u Ližnjanu. Budući, da ovaj je bio ovdje duhovničkom kod naše svetice ili Majke Božje od Angielah, — toga svetice nekadašnjeg samostana št. bielih Otaca —, te imajuć o njemu još živahnu i sladku uspomena, želimo na ovim putem: da Bog da sretno i na mnoga ljeta!

Zagreb, 9. o. mj. Dne 5. i 6. o. m. imali su članovi kluba stranke prava sastanak. Na ovaj sastanak doletješe i naši dični sokolovi iz carevinskog vieća u Beču, g. zastupnici Dr. M. Laginja, Biankini i Dapar. Prije njihovog odlaska dne 7. o. m. sabrala se je liepa kita hrv. sveučilišne mladeži, većinom iz Dalmacije — a bile su i druge hrv. zemlje zastupane —, u Snajlerovoj restauraciji, da prodju koji čas u društvu svojih dičnih zastupnika. Nadošle guste pozdravio je stoloravnatelj, na čemu se je zahvalio krasnim govorom g. dr. M. Laginja. G. zastup. Biankini govorio je vemeo zanosno, davši sbranoj mladeži liepe naputke i pokazav, kako je stranka prava pod vodstvom dr. Antun Starčevića jedina staza po kojoj Hrvatska do svog cilja doći može. Burno odobravanje i pljeskanje sledilo je tomu. I g. zastupnik Dapar govorio je mladeži. Zauzelo samo kratko vrijeme boravili su u častni gostovi među nama. Na 9 sati odjurilo je Beč, da tamo nastave svoje djelovanje, a hrvatska mladež im i ovim kliče, da jih Bog poz! i na mnoga ljeta, njima na čast a hrvatskmu narodu na spas.

Ovo par redaka neka bude dokaz kako naša mladež pozornu prati djelovanje naših zastupnika u Beču i kako se to djelovanje njihovo posvuda visoko cieni kod hrvatska rieč odzvanja. F. B. iz Poročko-Puljske biskupije Razpisao je bio pred malo vremenom natječaj u puljskoj biskupiji na dvie župe, to jest za Plomin i za Ližjan. — Pošto imati zadnjega župnika u Plominu, veće. g. Vlašić, ovo je treći put, da se razpisuje ona župa. Prva dva puta izašlo nekako nažepa. Da vidimo dakle, kako bude iz palo po treći put! — O malonog, ukupnoj župi Ližjan bijaše već govora, g. uredniče, u vašem oćenjonom listu. Ta župa bijado u izboru do sada najkritičniji medju svojim, godine i godine obudovljenim se-

trionicami, jer do daskora biti providjena stalnim župnikom i kako se glasa izvrtnim pastirou. Starom dakle godinom okronulo u nas ovimi čini nošto na bolje, pa so nadamo, da će nam nova godina donesti bolje nade, bolju budućnost. A mi svođano i javno izjavljamo, da čemo savjestno i nepristrano dati u javnost sve što se bude učinilo na korist našega župaćonoga puka u ovoj biskupiji. Na komu to čoji, noka uskori a Bog neka blagoslovi!

Hrvatsko pjevačko društvo „Slavuj“ u Gracu privredilo je dne 10. t. mj. prvi svečani koncert u prostorijah „zum goldenen Ross“, Marienhilferstrasse Nr. 9, sa bogatim rasporedom.

„Starohrvatska prosvjeta“ zvali će se glasilo „Hrvatskog starinarskog društva“ u Kninu, koje će izlaziti od početka god. 1895.

Starinarsko društvo prikazivati će hrvatskomu narodu u svojem glasilu narodno bogatstvo, nalazeći ga u izkopinah drevne prijestolnice hrvatskih kraljeva — starog Knina. Izkopine te jesu najsjajniji dokaz o zavidnoj prosvjeti, do koje dopriše naši pradjedovi. Glasilo starinarskog društva baviti će se najpače sa prosvjetnim stanjem Hrvata od VII. do XII. stoljeća, te će donošati iz te dobe slika, tablica, priloga. Izlaziti će četiri puta na godinu.

Za nečlanove starinarskog društva stojaui će „Starohrvatska prosvjeta“ 4 for. na godinu, članovi utemeljitelji, koji uplate društvu 30 for. jednom za uvijek, dobivati će list badava. Pisma i preplate neka se šalje g. Fra Luigju Marumu, predjedniku starinarskog društva u Kninu.

Ljek od kijavica (kjavivio i nazeba). U „Deutsche Mediz. Ztg.“ piše dr. H. Karris Xanton: „Protiv nosaone kijavice ima jedan vema prost, a po mom znanju još nepoznat lijek. Traba ulijati na dlan malo komovice (rakije), pa je jako vući u nos. U prvi mah će ona dosta jako paliti u nosu, ali će brzo popustiti, pa će curenje iz nosa prestati i nos ostati sasvim suh, što je vrlo ugodno za onoga, koji pati od kijavice. Pojava li se opet znesi kijavice, nastane li kijanje i tečnost, opet treba ponoviti sa rakijom. Po mom iskustvu dosta je, da se tako dva puta postupi, pa da so patnik sasvim oprosti kijavice.

Izvrstnoga istarskog refoška za buteljice imade na prodaju jedan naš vinar-gitar uz umjerenu cieni. Pobliže kod uredništva našeg lista.

Jeftino a dobro dalmatinsko ulje ponudja jedan posjednik iz Dalmacije. Pobliže kod uredništva našeg lista.

Listnica uredništva.

I danas molimo nekoju gg. dopisnike, da se ustrepe do budućeg broja. Radi preobilnosti gradiva, osobito o vriedih se obćinskih izborih u Pazinu, morali smo izostaviti gotov „Pogled po svietu“, „Intepelacije“ dra. Laginja, razno dopise i vriedi.

Gosp. F. G. u B. Nije rečeno do kaila, nego čim prije tim bolje. Srećan odzdrav!

Gosp. H. B. na T. Priobiti čemo čim dođe na red. Za onu ozvu nenomogamo do sada ništa saznati; šaljeno Vam list. Zauzelo Vam i ovim putem, da nam vratite čim prije uzajmljenu Vam knjige; valja nećekati, da sudbeno proti Vama postupamo. Guđo vam je muška riev?

Svjedočba.

Poslovni br. 500/1894. Izcrpak iz zapisnika. In dr. Meko Fürth, zamjenik kr. javnoga bilježnika Beke pl. Gásznera a Budimpešti, posvjedočjem ovim vjerodostojnost slediećih u zapisniku navedenih čina:

Na zahtjev izraznjaćeg odbora grofa Geze Esterhazyja dioničkog društva za tvorjenje konjeka došao sam današnjega dana u prostorja imenovane tvornice u Budimpešti, IV. izvanjska Waltnerova ulica br. 23. (u vlastitoj kući), gdje mi je bio predložen izvanjski nadostarski zapisnik VII. današnjega povjereništva sa svimi dokazi o pobje-nju konjeka na dvima Egretovima aparatima, kao i ukupljim izvornim potvrđim kraj. ugarskog finacjalnoga razvjetelstva u Budimpešti.

Na temelju toga konstruiram ovim, da so u dioničkoj tvornici konjeka grofa Geze Esterhazyja upotrebljavaju imenovani Egretovi aparati za paljenje konjeka br. 2499. i br. 3470. koji godimice kod neprestane radn. — po službenom izkazu 1.762.000 litara — su proizvodjaju.

Na daljni zahtjev konstatujem, posle točnog pregleda skladistihe knjige, kao i pojedinih budućih te sadržine na licu mjesta, da se mlazi u skladistu i podrumi imenovanog dioničkog društva (izvanjska Waltnerova ulica 17.) ukupno 178.282 litara gotovog konjeka (vinskog predjelstva) a bacvana i 39.243 za konjeka u napunjivim bocij.

Na temelju ovih i u glavnu knjigu dioničkog društva mi svebi konstatujem, da se je u dioničkoj skladisti grofa Geze Esterhazyja dioničke tvornice konjeka u istinu 390.000 for. uplatilo.

U potvrdi toga privredilo sam ovu svjedobu svojim vlastitostim podpisom i sa svojim vriednim pečatom.

U Budimpešti, godine tisaučamstočetdesetčetvrtre (1894.) dne petnajetoga (15.) februara.

Dr. Meko Fürth m. p. Beta pl. Gászner, kr. javni bilježnik.

ZAHVALA.

Tužnim i bolnim srdeom zahvaljujemo se svoj rodbini, svim prijateljem i znanceom, pa i svim čestitim našim Klanjcem, koji su bud' kakvim načinom uznastojali utješiti nas prigodom smrti naše premile kćerke

MILKE.

Bog im plati!

Klana, dne 9. decembra 1894.

Margareta i Jakov Lusnik.

P. n. gg. članom

„Matica Hrvatske“.

Čast mi je upozoriti p. n. gg. povjerenike i članove „Maticе Hrvatske“, da će knjige „Maticе“ za tek. godinu gotove biti i da se iste ukusno vezane mogu kod mene i ove godine naručiti. Vezovi „Maticе“ i „Knjige“ vrlo su ukusni i originalni.

Ciena vezanih knjigah:

Belđ: Slike iz obćega zemljopla. Knjiga IV. 70 nb.
Valla: Povlest sredojnega vieka. Dio III. . . 60 nb.
Šrapol: Slike svjetske književnosti. Svez. II. 50 nb.
Targenvoj: Izabrano pripoviesti. Knjiga II. 40 nb.
Dogovidi; Pjesnička djela. Knjiga II. . . 30 nb.
Tomli: Za kralja — za dom. Dio I. . . 30 nb.
Šandor-Gšalski: Malo pripovjesti. Dio I. . 30 nb.
Novak: Padgoraka 30 nb.
Trudić-Pavličić: Ljudovidi Posavski . . . 30 nb.
Ukupno 3 f. 70 nb.

Knjižnica za klasičnu starinu.

Šrapol: Rimska satira 40 nb.

Prievodi grčkih i rimskih klasika.

Platon: Phaidros 30 nb.

Pošto mi je slavni odbor „Maticе Hrvatske“ povjerio i ove godine odpremu „Maticinah“ knjiga, to ću naručene uvezane knjige zajedno sa drugim knjigami p. n. gg. povjerenikom „Maticе“ pripostati.

Ujedno molim, da se gg. članovi izključivo samo na me obrate, budući sl. uprava „Maticе“ radi likih mnogih posalah naručih za vezove knjiga nikako primiti nemože.

S toga p. n. gg. članove „Maticе“ najupliviije molim, da mi svoje cijenjene naručbe kao što i adaptiraju se na štanskom doznačnicom čim prije pripostati blagoizvole.

U Zagrebu, u mjeseca decembra 1894.

Ivan Schneider,

knjigoveza „Maticе Hrvatske“
Frankopanska ulica broj 4.

Kokoše

zriče za nošenje jaja, za u zgodno vrijeme marljivo kvočke.

eliko for 3; velika kuno zriče biele guska, teška oko 7-8 funata, for 3; 3 tasta pileta for 3; 4 1/2 kila zričeg masla za dvoraki stol for. 4 50 10 - 1

M. Feuer,

Zaved porjadi, Bueczac 23, Galicija.

Odlikovana Ljekarna PRENDINI

Trst — Palazzo Modello, telefon 334 — Trst.

Jedna škatulja 30 novč.

Veliki izbor ljekarskih osobitosti i zdravstvenih kadila.

Štrialjke i sumpornjače za trte inžinira Zivica.

mlini i stiskalnice za vino, sisaljke ili pumpe za svaku porabu, cjevi svake vrsti i pipe, motori (stroji za gonjenje drugih strojeva) na paru i sa petrolejem, te svakovrstne druge strojeve i sve potreboće za iste

Schivitz & Comp. (Živic i drug.)

Via Zonta broj 5 u Trstu.

Sponenuto štrialjke razasliju so na svaku poštu austro-ugarsko monarhije franco, konnal po 10 for

Otvorenje novog

svratišta i restauracije

„Al Moncenisio“

broj 1.

Piazza della Lega i via Torrente.

Podpisani preporuča slavnome putujućem obćinstvu svoje podpuomo novo sazidano i elegantno uređeno svratište uz umjerene cieni i točnu podršku.

Sa štovanjem

A. Tuzzi.

Pomada „Phönix“

na zdravstvenoj izložbi u Stuttgartu god. 1890. odlikovana jest uvidio liečničkih izvada i kroz tisauć zahvalnih priznanja jedino postojede u istinu realno i neškodljivo sredstvo, kojima so kod gospodinja i gospodina puna i bujna kosa postizava te izganjanje vriedi i drugo od ranjije upotrebljenom bes p. n. g. sredstvo postizavaju, još sasvim malim gospodističkim švareć brkove. Jamči so za uspjeh i neškodljivost. Knjigah 80 unč., sa poštom (dovozuom ili uz gotov novac) 80 novč.

K. HOPPE, Hütteldorferstrasse 81.

Beč, XIV.

K. HOPPE, Hütteldorferstrasse 81.

Gospoda liečnici sa saviešću propisuju ovu pastilje kod lahke grlene oteklie, promuklosti i opušu glasu. Preporuča se ih osobito pjevaćem i govornikom.

33 godište velikog uspjeha!

Glavno skladišće: Ljekarna Prendini

I u svih prvih pokrajinskih ljekarnah.

U svih prvih pokrajinskih ljekarnah.

U svih prvih pokrajinskih ljekarnah.

U svih prvih pokrajinskih ljekarnah.

Odgovorni urednik Mate Mandić.

Titkara Dolenc.